

Ekonomikas ministrija

NACIONĀLĀ INDUSTRIĀLĀ POLITIKA 2021+

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIRZĪBA UZ AUGSTĀKU PRODUKTIVITĀTI UN PRIVĀTIEM IEGULDĪJUMIEM R&D



Ekonomikas ministrija



NAV SVARĪGI CIK DAUDZ IR PIEEJAMO RESURSU.
JA TOS NELIETDERĪGI IZMANTO, TO VIENMĒR BŪS PAR MAZ



Ekonomikas ministrija

NIP IZSTRĀDES IETVARS

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS

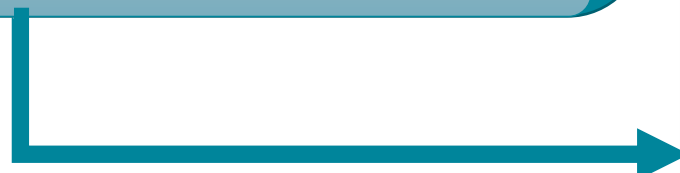
ESF 2021+ IETVARS

NACIONĀLĀS INDUSTRIĀLĀS POLITIKAS
PAMATNOSTĀDNES 2021+

VIDĒS SPECIALIZĀCIJAS STRATĒGIJA (RIS3)

COVID19 STRATĒGIJA

DARBĪBAS PROGRAMMA





Ekonomikas ministrija

MĒRĶIS – EKONOMIKAS STRUKTŪRAS UN BIZNESA MODEĻU MAIŅA



DIGITALIZĀCIJA



PRASMES



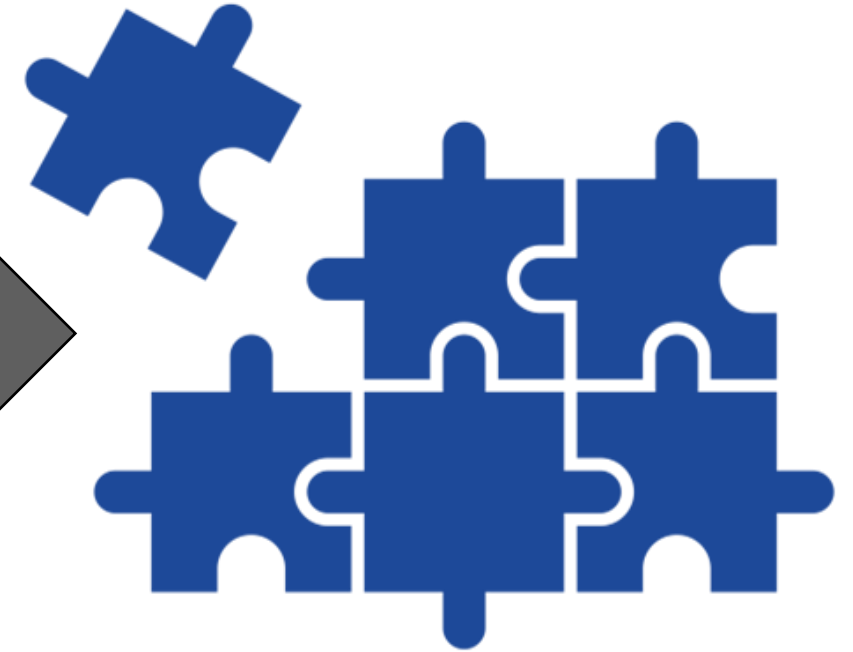
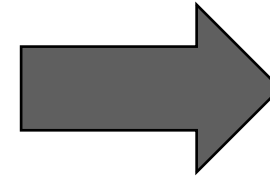
INDUSTRIĀLĀS TERITORIJAS



INOVĀCIJA



REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBA



EKONOMIKAS IZAUGSMES PARADIGMA

– fokuss no darbietilpīgas un resursu ietilpīgas ekonomikas uz zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu ekonomiku



Ekonomikas ministrija

VĪZIJA – LATVIJA: AUGSTU IENĀKUMU VALSTS. ATBILSTOŠS INVESTĪCIJU FOKUSS

Inovāciju virzīta ekonomika

(Innovation-driven economies)

- ieguldījumi cilvēkkapitālā, kā arī zinātnes un pētniecības attīstībā, jaunu tehnoloģiju radīšanā

Efektivitātes virzīta ekonomika

(Efficiency-driven economies)

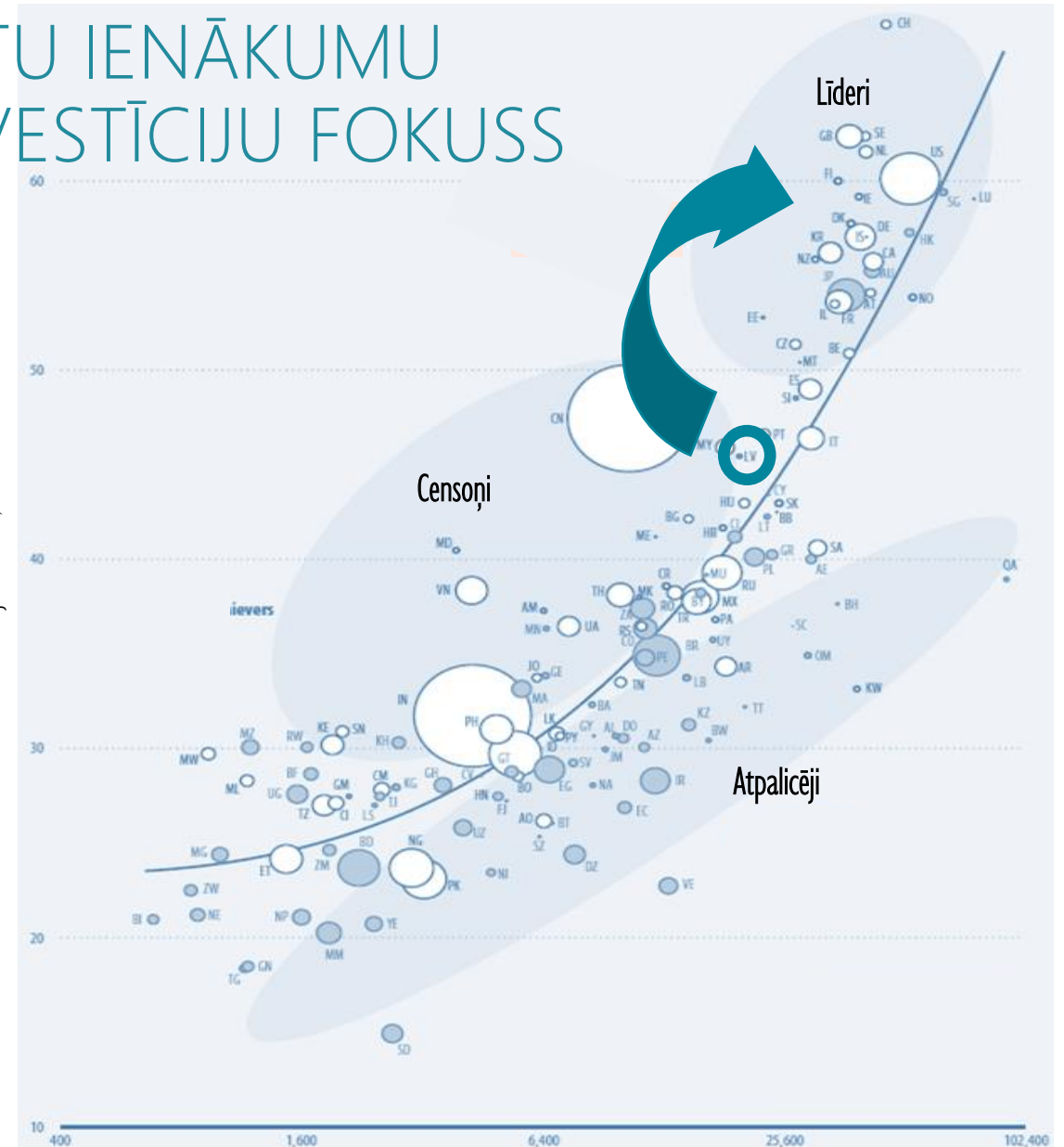
- izaugsmes balsts ir investīcijas infrastruktūras attīstībā, ražošanas tehnikas un tehnoloģiju pārnēsē

Faktoru virzīta ekonomika

(Factor-driven economies)

- svarīgi ir panākt, lai būtu pietiekoši zemes un darbaspēka resursi, tāpēc galvenā uzmanība jāpievērš to attīstībai

Globālais inovāciju indekss, 100 - max

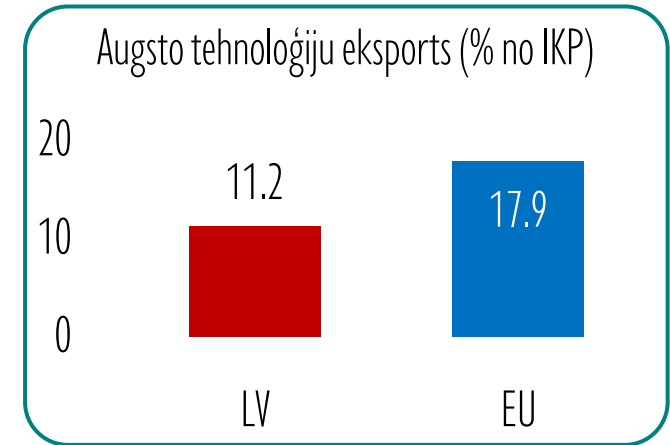
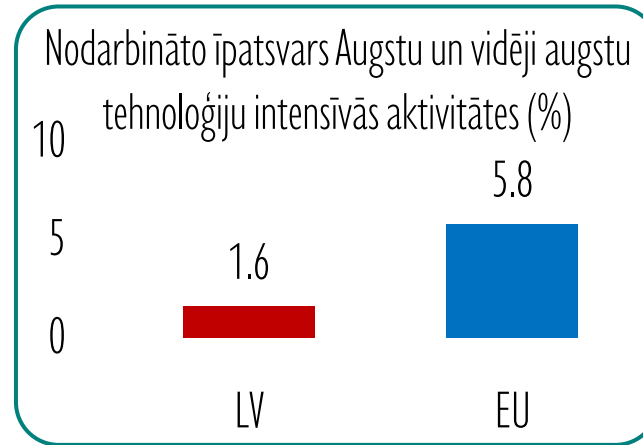
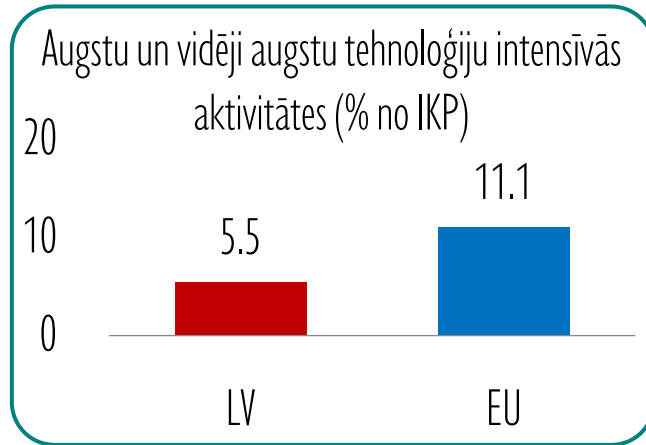


IKP uz iedzīvotāju, ievērojot pirkspējas paritāti, ASV dolāros



Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – EKONOMIKAS STRUKTŪRĀ DOMINĒ ZEMAS PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS AKTIVITĀTES. REZULTĀTS – ZEMS PRODUKTIVITĀTES LĪMENIS

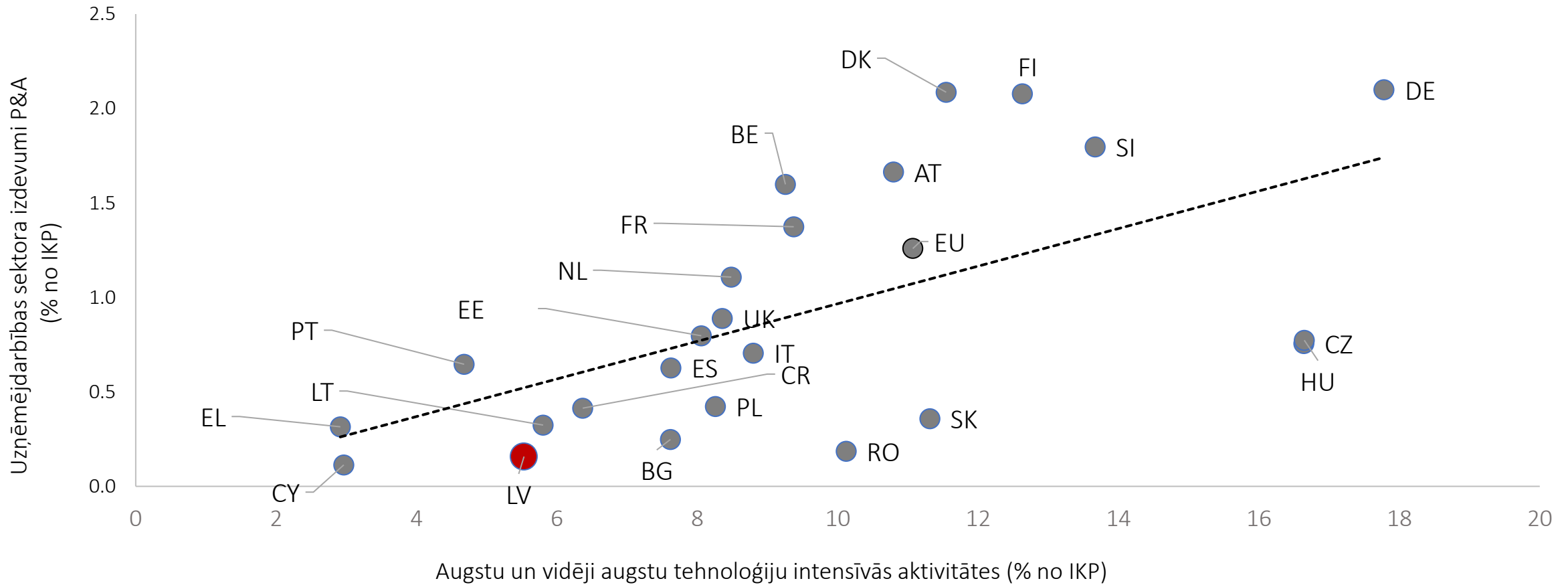


Latvija saskaras ar risku iekļūt vidējo ienākumu slazdā (situācija, kad tautsaimniecības reālās konverģences procesa gaitā “iestrēgst” vidēju ienākumu līmenī un nespēj “pārlekt” nākamajā, augstu ienākumu līmenī). Demogrāfisko faktoru ietekmē, kā arī ES atvērto darba tirgu konkurences spiedienā darbaspēka zemāku izmaksu konkurētspējas priekšrocība tiek zaudēta. Tajā pašā laikā arvien spēcīgāks kļūst attīstīto valstu konkurences spiediens, ko balsta tehnoloģiska rakstura faktori. Turklāt daudzas jaunattīstības valstis integrējās globālajās vērtību ķēdēs un ātri attīsta prasmes un tehnoloģiskās kompetences. Tādējādi vēl vairāk palielinot konkurences spiedienu pat tur, kur tehnoloģiski attīstītajām valstīm ir ievērojamas priekšrocības, piemēram, elektronikas un telekomunikāciju jomā. **Jaunajos apstākļos vienīgā iespēja saglabāt konkurētspēju pasaules tirgos ir tehnoloģiju un inovāciju balstīta produktivitātes kāpināšana.**



IZAICINĀJUMS – IZDEVUMI P&A ATBILSTOŠO ESOŠAJAI EKONOMIKAS STRUKTŪRAI

P&A ieguldījumi un P&A intensīvās nozares tautsaimniecības struktūra (%)

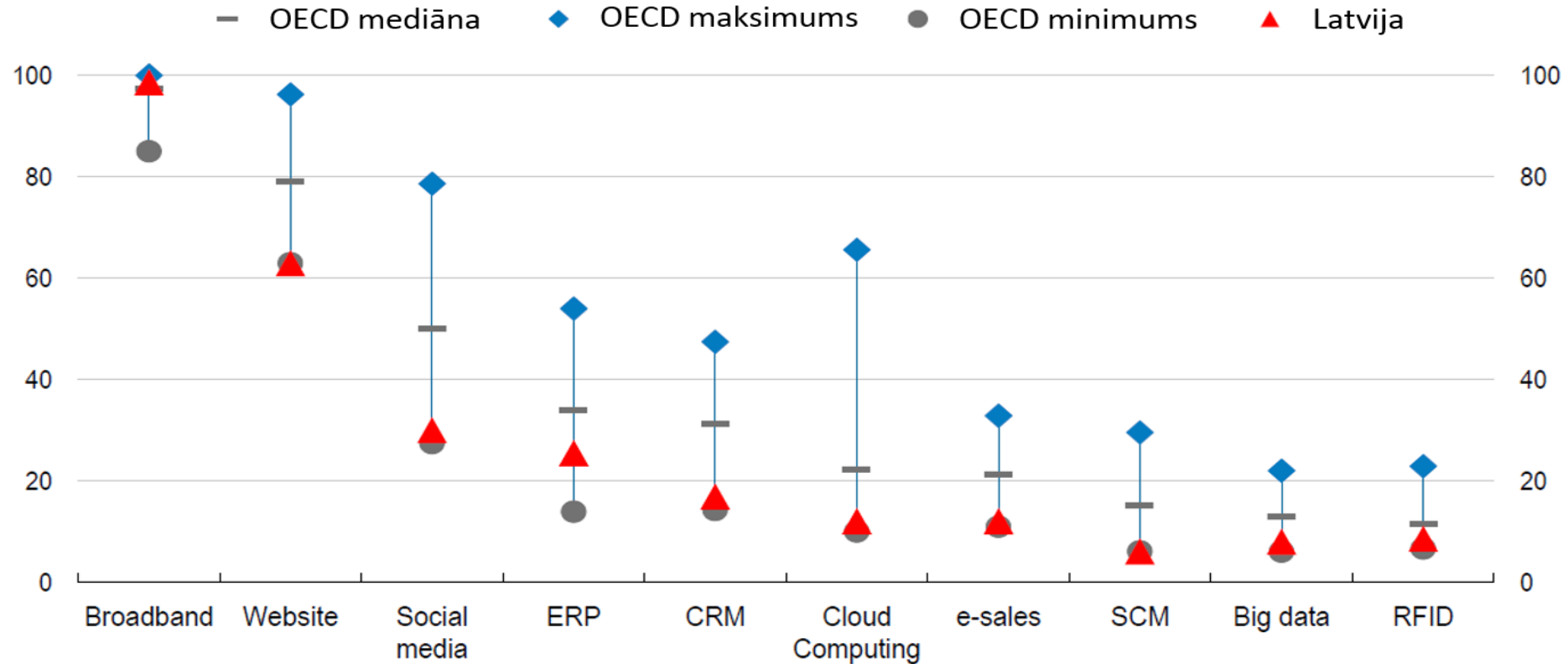




Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – LATVIJAS UZŅĒMUMI ATPALIEK DIGITALIZĀCIJAS JOMĀ

Uzņēmumi, kas izmanto īpašas digitālās tehnoloģijas, procentos

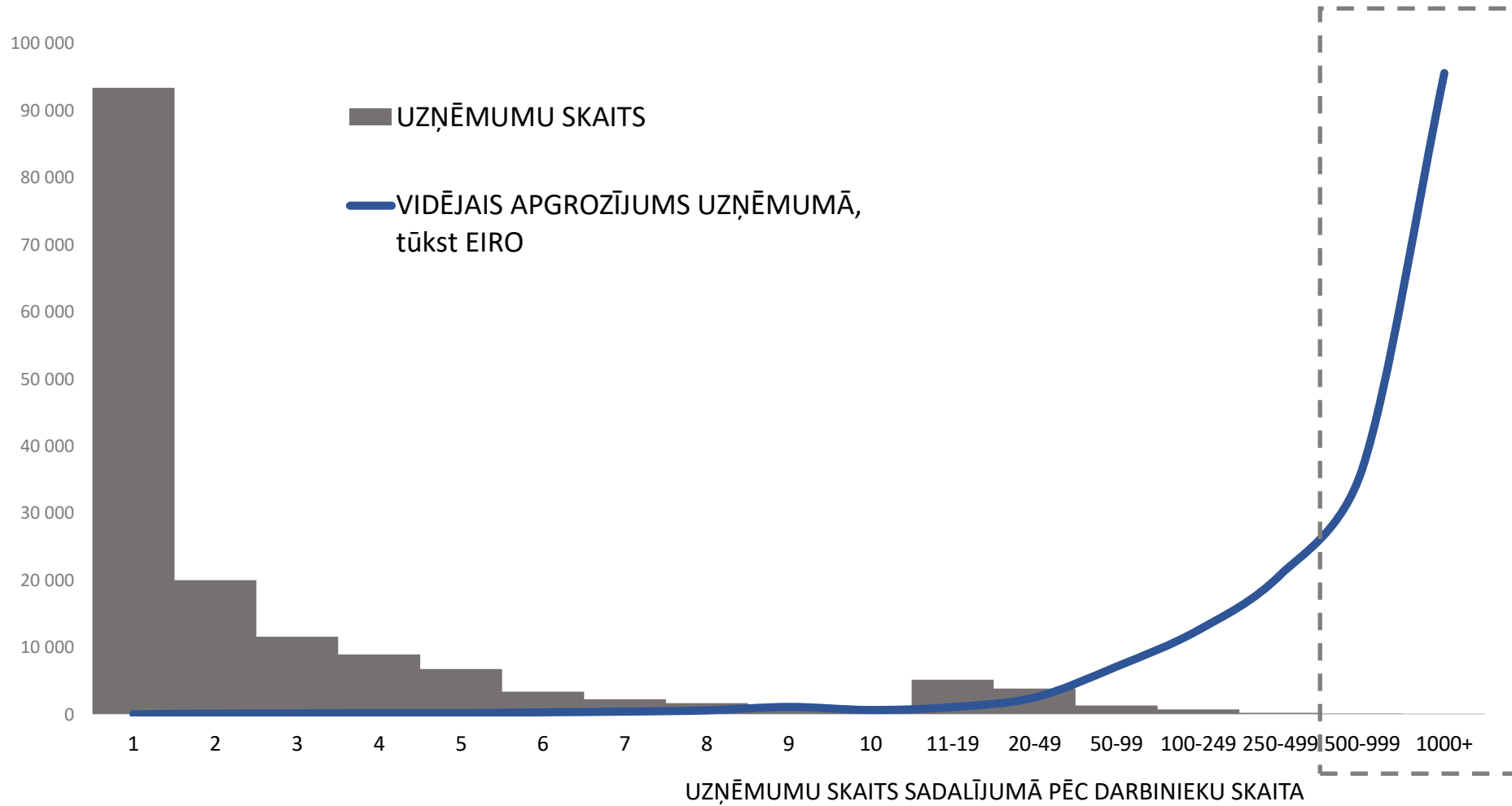


Dati aptver 26 OECD valstis, uzņēmumi ar >10 darbinieku ar platjoslas (broadband) pieslēgumu (fiksēto vai mobilo); kuriem ir mājas lapa vai tīmekļa vietne; kuri izmanto sociālos medijus; kuros izmanto uzņēmuma resursu plānošanas programmatūru (Enterprise Resource Planning - ERP); kuros izmanto klientu attiecību pārvaldības programmatūru (Customer Relationship Management - CRM); kuri pērk mākoņu datēšanas pakalpojumus; kuri saņem pasūtījumus datortīklos; kuros elektroniski dalās ar informāciju ar piegādātājiem un klientiem (SCM); kuros izmanto lielu datubāžu analīzes; un kuros izmanto radiofrekvenču identifikācijas tehnoloģiju (RFID) (OECD. 2018. gada dati).



Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS V: UZŅĒMUMU STRUKTŪRA IR IEMESLS ZEMAI PRODUKTIVITĀTEI



0.1%
UZŅĒMUMU



24%
DARBINIEKU



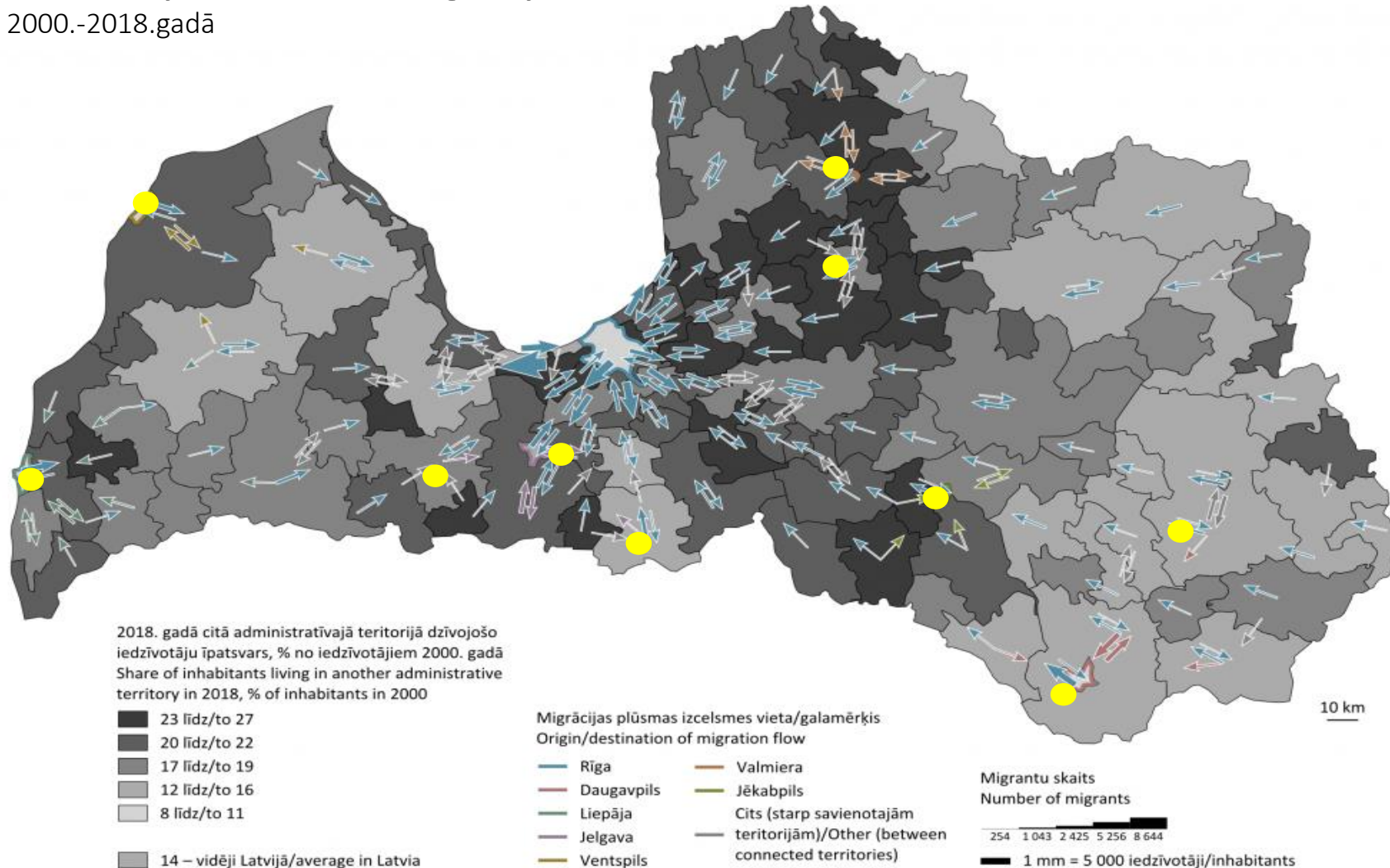
16%
APGROZĪJUMS



Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – IEROBEŽOTA MOBILITĀTE UZ REĢIONIEM, KUR IR DARBS

Iedzīvotāju iekšzemes migrācija
2000.-2018.gadā

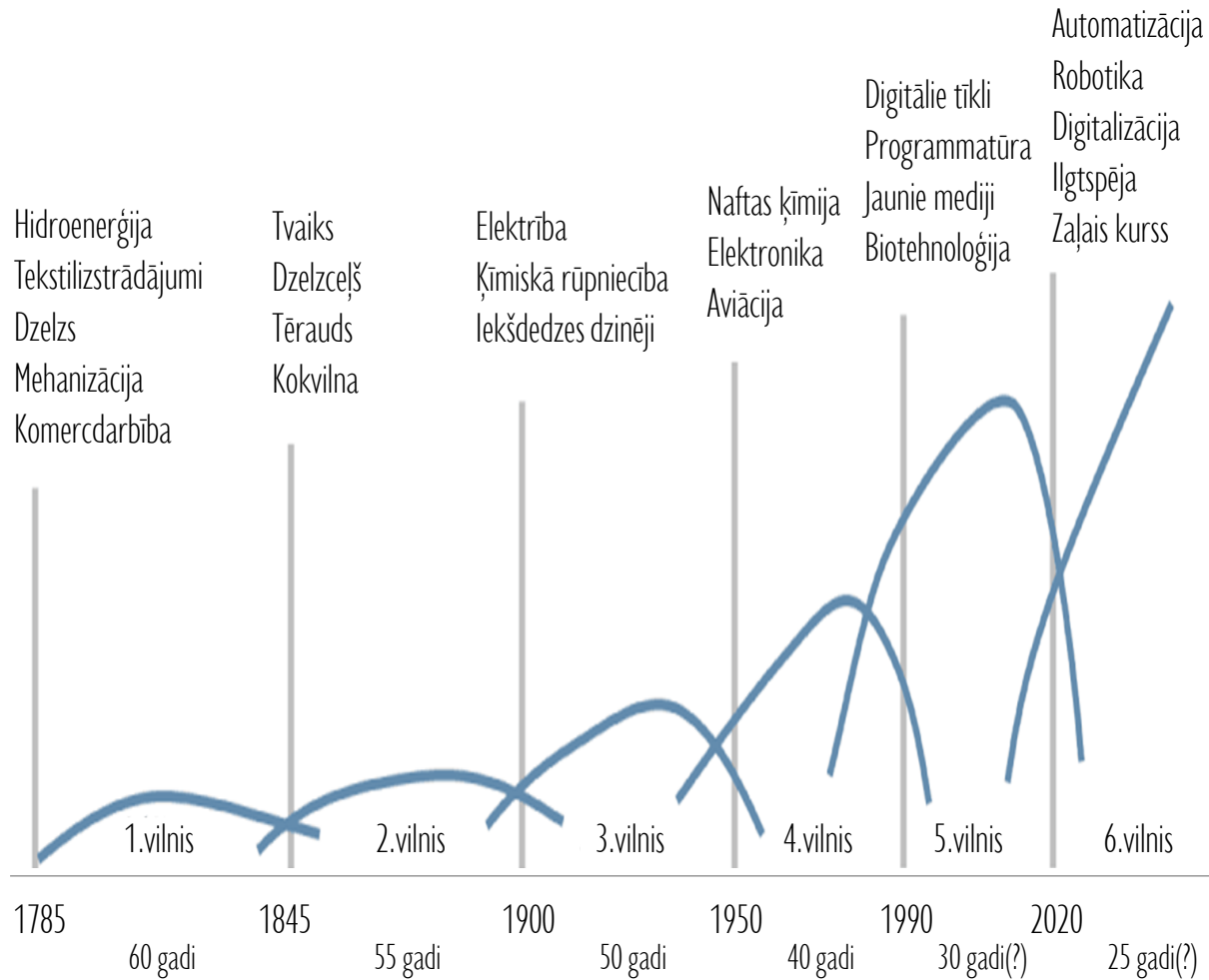


Avots: CSP

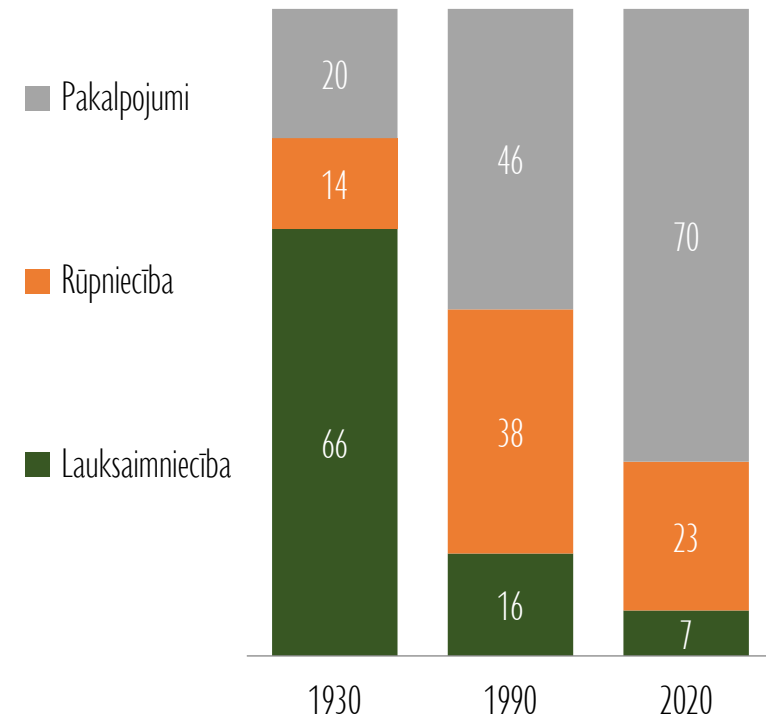


Ekonomikas ministrija

EKONOMIKAS PARADIGMAS MAINĀS UN IZMAIŅAS NOTIEK AIZVIEN STRAUJĀK. LATVIJAS IESPĒJĀ – IZMANTOT GLOBĀLĀS TENDENCES

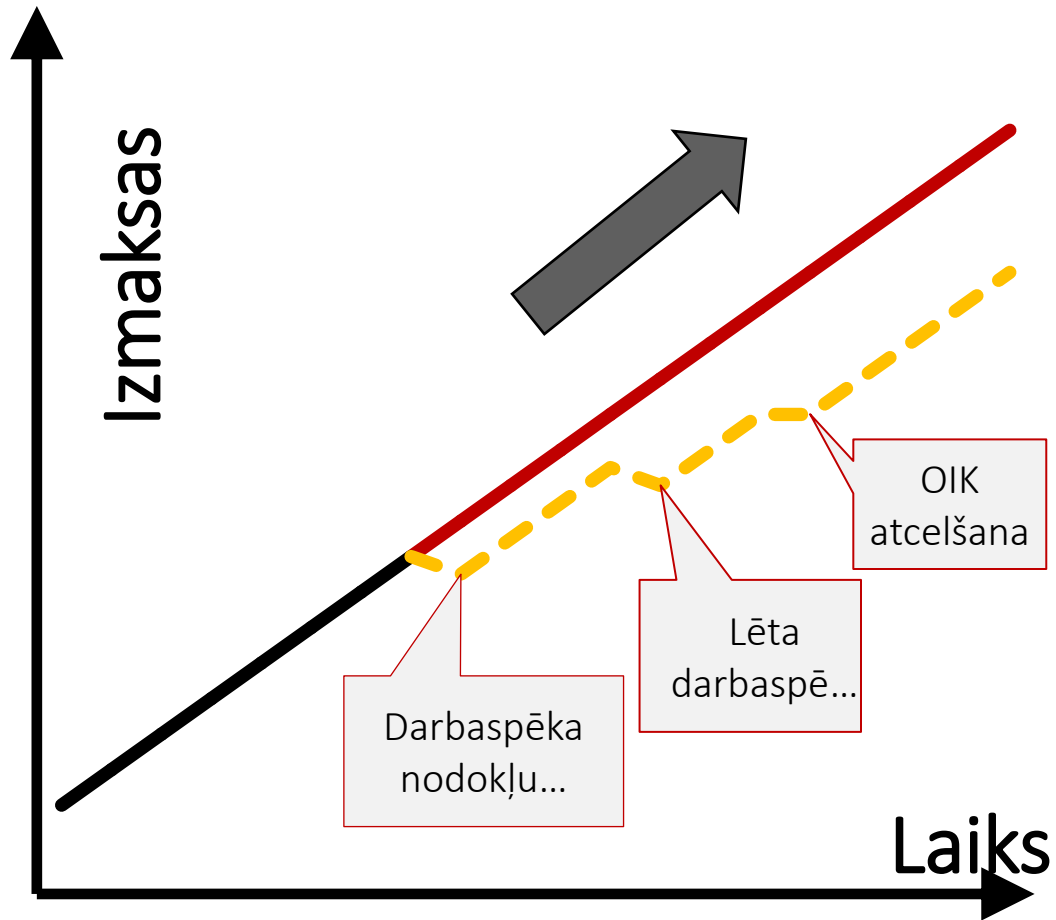


Nodarbināto struktūra Latvijā





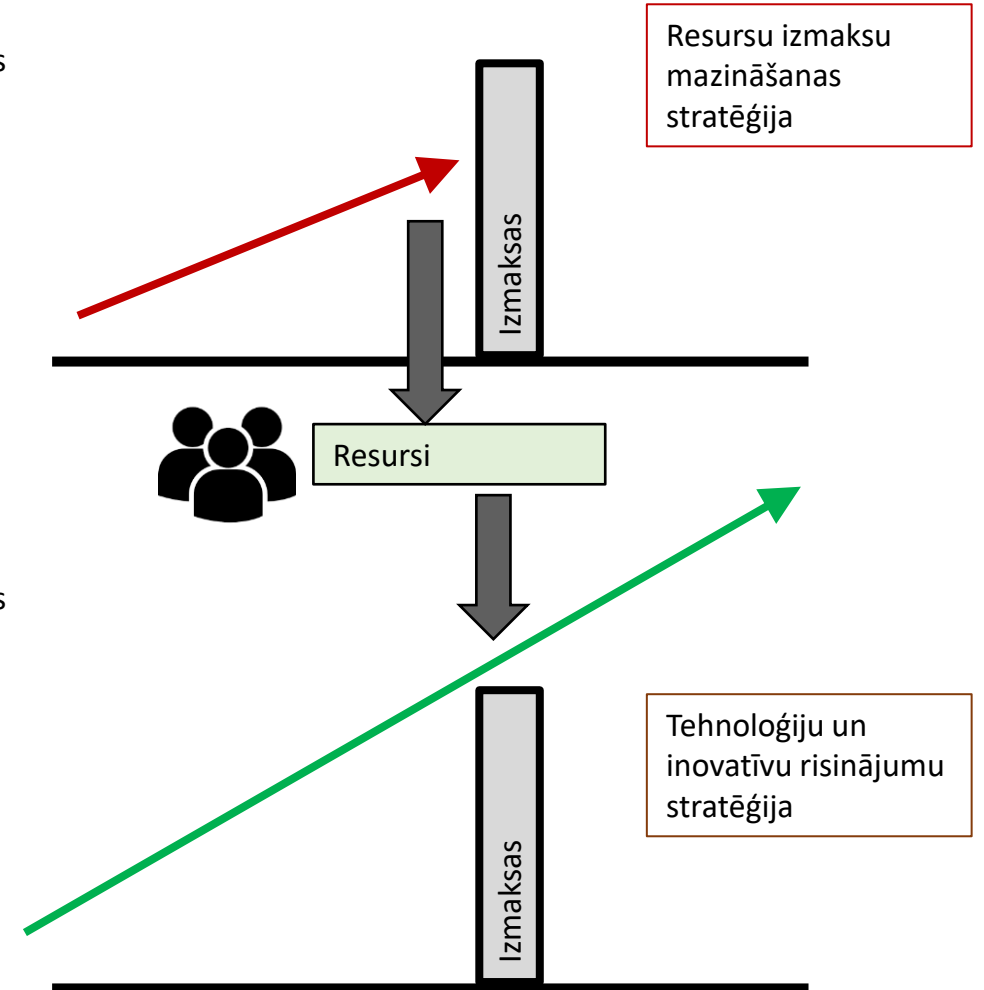
IZMAKSU KĀPUMS IR NEIZBĒGAMS – ĪSTERMIŅA PASĀKUMI DOD ATELPU, BET NERISINA PROBLĒMU



Uzņēmums



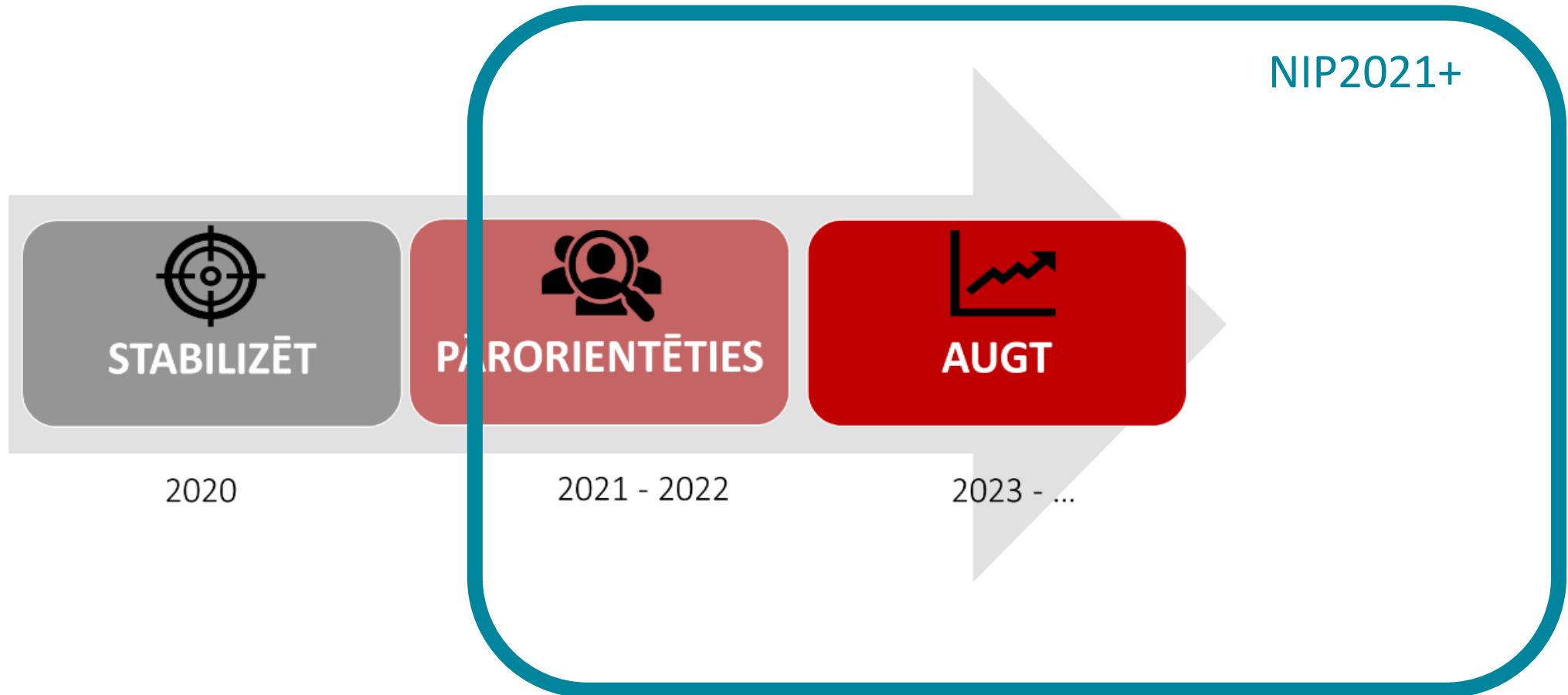
Uzņēmums «R»





Ekonomikas ministrija

STRATĒGIJA LATVIJAI COVID-19 KRĪZES RADĪTO SEKU MAZINĀŠANAI => NIP2021+





Ekonomikas ministrija

NIP STRATĒGIJAS IETVARS

VIDĒJĀ TERMIŅĀ

PANĀKT PRODUKTIVĪTES PIEAUGUMĀ BALSTĪTAS EKONOMIKAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS PAR LABU ZINĀŠANU IETILPĪGA PREČU UN PAKALPOJUMU EKSPORTA ATTĪSTĪBAI

REZULTĀTS

27 miljardi EUR

EKSPORTA APJOMS 2027.GADĀ

NIP RĪCĪBAS VIRZIENI



CILVĒKKAPITĀLS



INOVĀCIJA



BIZNESĀ VIDE
EKSPORTSPĒJĀI



FINANŠU PIEEJAMĪBA



INFRASTRUKTŪRA

SASNIEDZAMI REZULTĀTI LĪDZ 2023.GADAM

165 tūkst.

PIEAUGUŠO
IZGLĪTĪBĀ
IESAISTĪTO SKAITS

300 miljoni €

PRIVĀTĀ SEKTORA
UZŅĒMUMU IZDEVUMI
PĒTNIECĪBAI UN ATTĪSTĪBAI

30% gadā

EKSPORTA ATBALSTU
SAŅEMOŠO UZŅĒMUMU
EKSPORTA APJOMU PIEAUGUMS

1.3 miljardi €

NOVĒRSTS TIRGUS NEPILNĪBU APJOMS
KREDITĒŠANAS UN GARANTIJU JOMĀ UN
NODROŠINĀTS 3X LIELĀKS PRIVĀTĀ SEKTORA PLECS

2.2 miljardi € gadā

PUBLISKĀS UN
PRIVĀTĀS INVESTĪCIJAS
INFRASTRUKTŪRĀ



Ekonomikas ministrija

NIP STRATĒGIJAS IETVARS

VIDĒJĀ TERMIŅĀ

REZULTĀTS

PANĀKT PRODUKTIVITĀTES PIEAUGUMĀ BALSTĪTAS EKONOMIKAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS PAR LABU ZINĀŠANU IETILPĪGA PREČU UN PAKALPOJUMU EKSPORTA ATTĪSTĪBAI

27 miljardi EUR

EKSPORTA APJOMS 2027.GADĀ

NIP RĪCĪBAS VIRZIENI



CILVĒKKAPITĀLS

- Darba spēka piedāvājuma un pieprasījuma sabalansēšana
- Augsti kvalificētu speciālistu sagatavošana/ piesaiste
- Nodarbināto prasmju celšana
- Mājokļu pieejamība
- Pirmspensijas vecuma nodarbinātības veicināšana



INOVĀCIJA

- Paplašināt lietišķo pētījumu atbalsta instrumentus
- Attīstīt pilna cikla inovāciju modeli
- Veicināt inovāciju aktivitāti valsts kapitālsabiedrībās
- Sekmēt publiskā sektora investīcijas izmantojot publisko iepirkumu
- Sekmēt jaunuzņēmumu attīstību



BIZNESĀ VIDE EKSPORTSPĒJĀI

- Eksporta veicināšana, sniedzot eksporta atbalstu
- Sekmēt kvalitātes standartu izmantošanu, atbalstīt sertifikācijas procesu
- Izveidot visaptverošu eksporta kredītu apdrošināšanas sistēmu
- Sekmēt konkurētspējīgu elektroenerģijas tirgu



FINANŠU PIEEJAMĪBA

- Finanšu pieejamības veicināšana jaunu produktu/ražotņu izveidei
- Garantijas/aizdevumi
- Finanšu pieejamība kapitāla investīcijām
- Kapitāla tirgus attīstība



INFRASTRUKTŪRA

- Atbalsts jaunu digitālu un energoefektīvu risinājumu ieviešanu ražošanas procesos
- Sekmēt produktivitātes palielināšanu, t.sk. mazinot uzņēmumu energoietilpību
- Sekmēt investīciju ieplūdi (vietējo un ārējo)
- Industriālo ēku fonda attīstība
- Nacionālas nozīmes tūrisma infrastruktūras izveide



Ekonomikas ministrija



VIEDĀ SPECIALIZĀCIJA



Ekonomikas ministrija

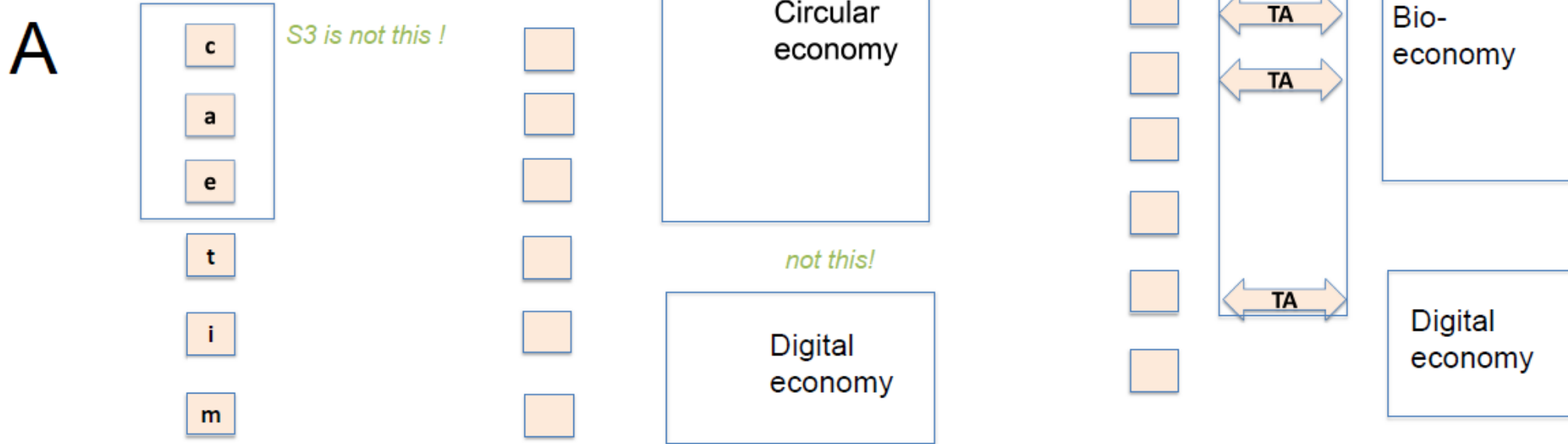
STRUKTURĀLĀS TRANSFORMĀCIJAS STRATĒGIJAS IZVĒLE



- **Specializācijas jomu atklāšana**, kurās ir (*potenciāli var būt*) salīdzinošās priekšrocības, koncentrējot (ierobežotus) resursus to attīstībā ar mērķi gūt maksimālo labumu
- Ļauj **koncentrēt resursus** tautsaimniecības attīstības veicināšanai, palielināt to izlietošanas efektivitāti, maksimizēt sasniegto rezultātu uz vienu ieguldīto resursu vienību
- Sekmē **tautsaimniecības struktūras pārmaiņas** augstas pievienotās vērtības virzienā



EKONOMIKAS MODEĻA MAIŅA UN VIEDĀS SPECIALIZĀCIJAS KONCEPTS (EK REDZĒJUMS)



Sectors – ranking based on structural features – size, export, competitiveness, innovation

A B

But this! Designing a S3 means identifying and assessing capacities and potentials in A, looking at opportunities for structural changes in B and selecting a small number of TAs, which will be developed and supported.



Ekonomikas ministrija

RIS3 2021+: PADZIĻINĀTA PIEEJA SPECIALIZĀCIJAI

Specializācijas virzieni

1. Zināšanu
ietilpīga
bioekonomika

2. Biomedicīna,
medicīnas
tehnoloģijas,
biofarmācija un
biotehnoloģijas

3. Viedie materiāli,
tehnoloģijas un
inženiersistēmas

4. Viedā enerģētika

5. IKT

Inovatīvi produkti, ka veicina tautsaimniecības transformāciju

Pilna cikla zivju, vēžveidīgo
sugu un proteīnmateriāla
ražošana

Otrās paaudzes
biodegvielas
ražošana

Drošas un ilgtspējīgas
viedās celtniecības
ekselences centrs

Slēgtas daudzstāvu
vertikālās siltumnīcas

Viedo materiālu tehnoloģiju
centrs

Mikrotīklu
attīstība
elektroapgādē

Lietu internets



Ekonomikas ministrija

UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATKLĀJUMA PRINCIPS TIEK IEVIEST JAU KOPŠ 2002 GADA:

Diskusiju platformas:
LPISP, Tautsaimniecības
padome

Pozitīvais:

Sistēmiski organizētas

Negatīvais:

Tautsaimniecības padomē
pārstāvniecība no nozaru un
arodbiedrību puses
Zinātnes sektora vadīts LPISP
Fokuss uz īstermiņa risinājumiem

Ad-hoc diskusiju grupas, kurās
darbojas nozaru asociāciju
pārstāvji

Pozitīvais :

Tiek iesaistīti dažādi pārstāvji

Negatīvais :

Īstermiņa skatījums
Nav patstāvīgi vadīti

Triple helix pārstāvība
kompetenču programmas
padomēs

Pozitīvais :

Visu pušu pārstāvju iesaiste
Ir definētas attīstības stratēģijas

Negatīvais :

Īstermiņa skatījums

Nozares finansēta
domnīca

Pozitīvais :

Padziļināta nozaru analīze
Ekonomikas zinātnieku iesaiste

Negatīvais :

Nav nodrošināts ilgtermiņa
finansējums

TAUTSAIMNIECĪBAS
PADOME
2002

RIS3 DISKUSIJAS
GROUPAS
2013

LPISP
2014

KC PADOMES
2014

DOMNĪCA
«CERTUS»
2015





Ekonomikas ministrija

UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATKLĀJUMA PROCESS

Izaicinājumi:

- Tautsaimniecības padomē pārstāvniecība no nozaru un arodbiedrību puses
- Zinātnes sektora vadīts LPISP
- Uzsvars uz īstermiņa risinājumiem
- Nenotiek sistemātiskas darbības
- Nav ilgtermiņa finansējums
- Nav stratēģiska fokusa

Risinājums:

Uzņēmējdarbības atklājuma princips, kuru vada un kurā pārstāvību nodrošina sabalansēts ieinteresēto pušu loks, ar skatu uz skaidru mērķi un sasniedzamajiem rezultātiem





RIS3 KONCEPTUĀLAIS IETVARŠ

STRATĒGISKAIS IETVARŠ NACIONĀLĀS INDUSTRIĀLĀS POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES

INSTITUCIONĀLAIS IETVARŠ

LATVIJAS VIEDĀS SPECIALIZĀCIJAS PĀRVALDĪBA UN MONITORINGA SISTĒMA

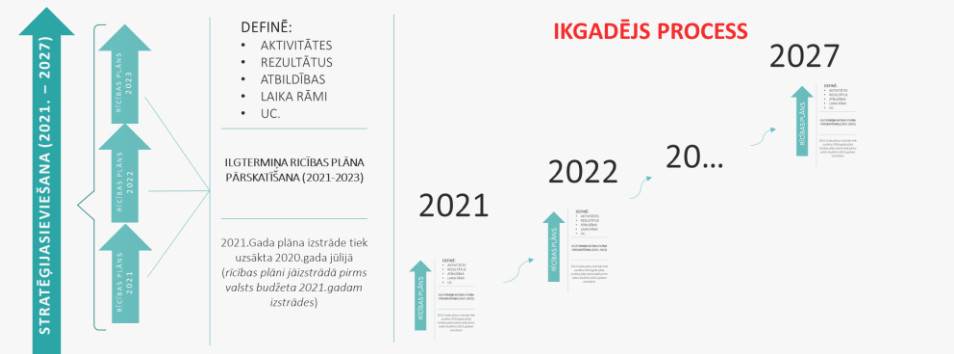


IEVIEŠANAS IETVARŠ

IKGADĒJS PROCESS/MONITORINGS

Balstītas uz vidēja termiņa (2021-2027) stratēģijām, kuras izstrādā klasteri

* stratēģijas iekļauj ilgtermiņa rīcības plānu, mērķus u.c.





Ekonomikas ministrija

JAUNA UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATKLĀJUMA PRINCIPA IEVIEŠANAS PROCESS

VĒRTĪBU ĶĒDES/PĀRNOZARISKS

PĀRVALDĪTS/ VEICINĀTS

IKGADĒJS PROCESS/ MONITORINGS

Balstītas uz vidēja termiņa (2021-2027) stratēģijām, kuras izstrādā klasteri

* stratēģijas iekļauj ilgtermiņa rīcības plānu, mērķus u.c.





Ekonomikas ministrija

INVESTĪCIJAS NIP



Ekonomikas ministrija



PĀRORIENTĒTĪES



AUGT

RESURSI EKONOMIKAS ATVESEĻOŠANAS FĀZĒ

Covid-19 krīzes ietekmē ir pasliktinājies valsts finanšu stāvoklis

Valsts parāds

37 ➔ 49

% no IKP

Budžeta deficīts

0.2 ➔ 7.6

% no IKP

PANĀKT PRODUKTIVĀTES PIEAUGUMĀ BALSTĪTAS EKONOMIKAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS PAR LABU ZINĀŠANU IETILPĪGA PREČU UN PAKALPOJUMU EKSPORTA ATTĪSTĪBAI

ES ATVESEĻOŠANĀS FINANSĒJUMS

2,47 mljrd. EUR GRANTOS | 2,48 mljrd. EUR AIZDEVUMOS



ES DAUDZGADU BUDŽETS

7,97 mljrd. EUR GRANTOS



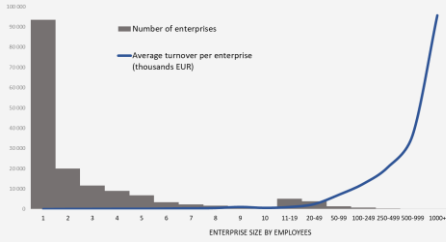
10,44 mljrd. EUR GRANTOS € 2,48 mljrd. EUR AIZDEVUMOS



Ārlietu ministrija

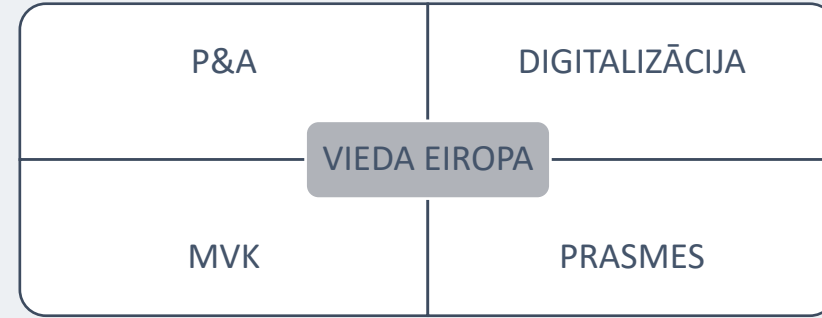


Ekonomikas ministrija



Lielie eksportētāji

Ekonomikas transformācija



RIS3 PĀRVALDĪBA UN VĒRTĪBU
ĶĒŽU ATTĪSTĪBA

ATBALSTS DIGITALIZĀCIJAI

PRASMJU ATTĪSTĪBA

MVK ATTĪSTĪBA

FINANŠU INSTRUMENTI

INDIKATĪVĀS ERAF ATBALSTA PROGRAMMAS

DIGITALIZĀCIJA

Digitālās transformācijas sekmēšanas uzņēmumos 39.15M

- Digitālā brieduma tests komersantiem;
- Apmācības komersantiem;
- EDIH darbības nodrošināšana;
- Sabiedrības izglītošana;
- Digitālās ekselences veicināšana
(*dalības veicināšana Digital Europe u.c. ES līmeņa programmās*)

Finanšu instrumenti: kombinētie aizdevumi un garantijas 25M EUR

- Aizdevums ar granta elementu (procentu likmju subsīdijas vai pamatsummas dzēšanas veidā)
- Individuālās garantijas

MVK ATTĪSTĪBA

Atbalsts MVK inovāciju veicināšanai 104M EUR (*pilna uzņēmējdarbības cikla instruments*)

- Motivācija un izpratnes veicināšana;
- Biznesa inkubācija (TECH & Radošās industrijas);
- Inovatīvu produktu / tehnoloģiju radīšana un komercializācija
- Eksporta veicināšana (jaunu tirgu apgūšana)

Finanšu instrumenti: aizdevumi, garantijas, riska kapitāls 142,5M EUR

- Sēklas, izaugsmes un produktivitātes veicināšanas aizdevumi (investīcijām un apgrozāmiem līdzekļiem);
- Individuālās garantijas;
- Portfeljgarantijas;
- Akcelerācijas, pirmssēklas, sēklas, izaugsmes stadiju riska kapitāls;

Pētniecība un inovācijas

Pilna cikla inovāciju atbalsts 41,7M EUR

- Atbalsts pētniecībai attīstībai (kompetences centri);
- Sadarbības veicināšana (komersanti +PO)
- RIS3 pārvaldības nodrošināšana;
- Ekselences mērogošana ES līmenī.

Finanšu instrumenti: kombinētie aizdevumi un aizdevumi 50M EUR

- Aizdevumi ar granta elementu (procenta likmju subsīdiju vai pamatsummas dzēšanas veidā)
- Aizdevumi tehnoloģiju attīstībai un pērnesei (iegādei).



Ekonomikas ministrija



NAV SVARĪGI CIK DAUDZ IR PIEEJAMO RESURSU.
JA TOS NELIETDERĪGI IZMANTO, TO VIENMĒR BŪS PAR MAZ